

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота

з тюркської філології на тему:

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ
НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОМОВНИХ ПОДКАСТІВ

Студентки групи Тур 14-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Турецька мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.068 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – турецька

Дмитрашко Карини Віталіївни

Науковий керівник:

док. філос. Польова О.С.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	6
1.1. Визначення поняття «наукова термінологія» у працях українських і зарубіжних вчених	6
1.2. Фактори, що впливають на створення наукової термінології.....	12
1.3. Особливості формування та функціонування наукової термінології в подкастах.....	16
Висновки до Розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ТА СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОМОВНИХ ПОДКАСТІВ	25
2.1. Лексико-семантична характеристика наукової термінології турецькомовних подкастів.....	25
2.2. Аналіз структурних особливостей на базі турецькомовних подкастів.....	32
Висновки до Розділу 2	39
ВИСНОВКИ	41
ÖZET	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	46
Додаток А.....	49
Додаток Б.....	57
Додаток В.....	59
Додаток Г.....	60

ВСТУП

Сучасний світ стрімко розвивається, що призводить до постійного оновлення наукових знань та появи нових термінів. Наукова термінологія відіграє важливу роль у будь-якій галузі науки, адже вона забезпечує точність та однозначність спілкування між фахівцями. Тому подкасти не є винятком. Вона є не лише інструментом передачі точної інформації, але й своєрідним каталізатором для розуміння складних концепцій та явищ.

Турецькомовні подкасти стають все більш популярним джерелом інформації та освіти. Вони дозволяють слухачам знайомитися з актуальними науковими дослідженнями та поглиблювати свої знання в різних галузях.

Варто зауважити, що учені різних галузей науки продовжують активно досліджувати проблематику наукової термінології та подкастів. Зокрема, вивчення різних аспектів цього явища є предметом теоретичних досліджень таких науковців, як: Бенвеніст Е., Де Хойос Л., Симоненко Л.О., Крижанівська А.В., Авербух К. Я., Багмут А. Й., Вакуленко О., Васенко Л. А., Васильєва Н. В., Процик І.Р., Покровська І., Серєда С. В., Кияк Т. Р., Аксан Д., Айдогду Ш., Ташчи С. Н., Вардар Б. та інші.

Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що відображає тенденції розвитку сучасних медіа, де подкасти займають важливе місце як джерело інформації та розваги. Аналіз лексико-семантичних та структурних аспектів наукової термінології у такому контексті є важливим кроком у розумінні впливу цих медіа на сприйняття та розуміння інформації. Разом з тим, дослідження мовних аспектів подкастів сприяє підвищенню рівня мовної культури та освіти серед аудиторії. Розуміння та правильне використання наукової термінології сприяє формуванню критичного мислення та глибокого розуміння тематики, що обговорюється. Також, дослідження особливостей наукової термінології у турецькомовних подкастах має важливе значення й для наукової спільноти зокрема. Воно дозволяє розглянути нові аспекти використання мови в медіа та виявити тенденції її розвитку.

Мета дослідження полягає у визначенні лексико-семантичних та структурних особливостей наукової термінології турецькомовних подкастів.

Поставлена мета призвела до необхідності вирішення наступних **завдань**:

- 1) проаналізувати поняття наукової термінології;
- 2) описати фактори, що мають безпосередній вплив на створення наукової термінології;
- 3) дослідити особливості формування та функціонування наукової термінології в подкастах;
- 4) розкрити та здійснити аналіз лексико-семантичних та структурних особливостей наукової термінології турецькомовних подкастів.

Об'єктом нашого дослідження є наукова термінологія.

Предметом дослідження слугують лексико-семантичні та структурні особливості наукової термінології турецькомовних подкастів.

Матеріалом дослідження стало 200 одиниць наукової термінології підібрані методом суцільної вибірки з турецькомовних подкастів.

Для вирішення поставлених завдань і мети використовувалися такі **методи**, як:

- описовий метод, за допомогою якого був здійснений аналіз наукових матеріалів щодо теми нашого дослідження;
- метод суцільної вибірки, що використовувався для пошуку фактичних матеріалів для нашого дослідження з турецькомовних подкастів;
- метод контекстуального аналізу задля аналізу наукової термінології в різних контекстах, розглядаючи значення в різних ситуаціях;
- системний аналіз для зібрання необхідних матеріалів та його групування;
- методи аналізу і синтезу для обробки зібраного матеріалу задля виявлення зв'язків між різними аспектами термінології;
- кількісний метод, за допомогою якого було проведено підрахунки, лексико-семантичний та структурний аналіз обраних одиниць наукової термінології з метою отримання об'єктивних даних.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше буде досліджено і розглянуто лексико-семантичні та структурні особливості наукової термінології турецькомовних подкастів в сучасній українській тюркології. Результати дослідження можуть зробити значний внесок у розвиток лінгвістики, тюркської філології та подкастингу зокрема.

Практичне значення цього дослідження полягає у розширенні знань та аналізі наукової термінології в турецькій мові на прикладі турецькомовних подкастів. Результати дослідження можуть бути корисними для науковців, мовознавців, лінгвістів та інших осіб, які цікавляться науковою термінологією та подкастингом в Туреччині. Дослідження може також мати практичне застосування в галузі мовної освіти та навчання турецької мови як іноземної. Його результати можна використовувати для розробки навчальних матеріалів, таких як підручники, довідники, аудіо та відео матеріали, а також для створення тестів та інструментів для вимірювання рівня знання турецької мови. Розуміння лексико-семантичних та структурних особливостей наукової термінології також може бути важливим для професіоналів в галузі медіа та культурології, які цікавляться взаємозв'язками між мовою, культурою та медійними формами в сучасному турецькому суспільстві. Таким чином, результати дослідження відкривають нові перспективи для подальших досліджень та практичного використання в різних галузях науки та освіти.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Визначення поняття «наукова термінологія» у працях українських і зарубіжних вчених

У сучасному світі, наукова термінологія є надзвичайно важливою та актуальною. Разом з тим, наукова термінологія виступає як незамінна складова частина мовленнєвої практики. Цей вид мови застосовується в різних галузях діяльності та безперервно еволюціонує разом зі змінами у нашому суспільстві.

Наукова термінологія відображає не лише лінгвістичні, але й культурні особливості сучасного соціуму, в якому вона використовується. Вона становить основу для розуміння та передачі наукових концепцій та ідей, забезпечуючи їхню точність та однозначність в обговореннях серед вчених.

Ойген Вюстер, австрійський інженер, вважається піонером сучасного термінознавства та одним з основоположників австрійської школи в цій галузі. У своїй докторській дисертації, Вюстер розвиває принципи термінологічного дослідження та пояснює системність методів, які застосовуються в термінознавстві. Крім того, він пропонує методи оцінки термінологічних даних. Як відомо, термінолог Гая Рондо вважав, що Вюстер розглядає термінознавство як необхідний інструмент для уникнення складнощів, що можуть виникнути під час найменування певних наукових або ж технічних понять (Кабре, 1999).

Під час еволюції термінології виникли різноманітні проблеми взаємозв'язку між термінами та системою понять, обумовлені розвитком знань та запозиченням термінів з інших мов. Ця ситуація ускладнювала спілкування між фахівцями та передачу інформації. Було зрозуміло, що для ефективного використання термінології необхідно мати розуміння особливостей та етапів розвитку мови, яка використовує ці терміни. Оскільки фахівці в галузі науки не завжди були усвідомлені щодо цієї інформації, у галузі лінгвістики почала формуватися підгалузь, відома як термінологія. У Загальному словнику Турецького Лінгвістичного товариства

термінологія описується як «розділ лінгвістики, що займається ідентифікацією понять, пов'язаних з науками, мистецтвом та іншими галузями знань, визначенням термінів для їх назви та вивченням проблем, пов'язаних з цими термінами» (Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011). У кожній науковій галузі термінологія ґрунтується на концептуальних зв'язках професійних знань, і таким чином, вона фіксує понятійну систему та обмежує її словесно.

Термінознавство є галуззю, яка займається аналізом термінів щодо їхнього походження, використання та стандартизації. Термін «термінознавство» був вперше використаний німецьким професором Крістіаном Готфрідом Шютцем (1747-1832), а пізніше, після 1801 року, почав активно використовуватися в англійській мові разом зі словом «номенклатура». Концепція термінознавства була введена у другій половині XVIII століття. Як стверджує Боярова Л. (2006), термінологія походить від латинських слів «terminus» (термін) і «logie» (логіка). Тереза Кабре визначає термінознавство як дисципліну, що охоплює різні галузі знань, вказуючи, що хоча воно не є новим полем досліджень, його принципи та методологія активно розвивалися в останні роки.

В широкому розумінні, термінознавство описує аналіз технічних та наукових термінів. На сучасному етапі термінологічні дослідження зосереджені на вивченні технічного та наукового мовлення. Важливо зауважити, що багато термінів формуються в межах цього мовного середовища та застосовуються для обробки інформації (Вакулєнко, 2015). Вивчення проблем термінології є досить актуальним і важливим, оскільки терміни є складовою частиною лексики, що швидко розвивається та користується великим попитом у фахівців різних сфер. Більше того, термінологія є ключовим джерелом поповнення лексичного складу сучасних мов.

У 19 столітті, коли наука і техніка розвивалися стрімко і приносили нові відкриття та винаходи, виникла потреба в нових термінах. Ці терміни були створені систематично, і вдосконалено схеми понять, щоб усунути прогалини. Терміни, які змінювали свій концептуальний обсяг, були переглянуті та визначені знову (Караман, 2017).

Як зазначає Городенська К. (2003), терміни відрізняються від загальноживаних слів тим, що вони відтворюють та визначають професійні концепти, а їх значення, відображене у їх визначеннях, визначається в рамках системи понять конкретної сфери. Поняття терміна може бути вжите лише у випадках, коли він систематично вписується у набір термінів, і використовується у спеціалізованому професійному контексті. Саме в таких умовах термін набуває властивостей чіткості та точності.

Однією з особливостей терміна як мовної одиниці, що використовується для найменування спеціальних понять, є його включення до двох систем. Термін є частиною конкретної термінологічної системи, яка відображає сукупність понять у відповідній науці. Як слово у мові, термін вплетений у лексико-семантичну систему, де займає своє місце поряд з іншими одиницями на основі своїх мовних характеристик. Таким чином, унікальність терміна полягає у його «двоїстому статусі», де він функціонує як одиниця наукового знання та одночасно як складова загальномовної лексики.

Термін, так само як і інші мовні універсалії, представляє собою визначення, яке важко узагальнити. У лінгвістиці існує багато різних спроб визначити терміни через їхню складність та обговорюваність. Тараненко О. (2003) пропонує таке визначення термінів: «Термін – це окреме слово або поєднання слів у формі іменникового складного словосполучення, яке описує фахове поняття і призначене для використання у специфічних комунікаційних потребах у певній галузі діяльності (наприклад, у науці, техніці, юриспруденції)».

На основі різноманітних дефініцій, Юган Н. (2021) пропонує таке тлумачення: «Термін - це слово або група слів, що відносяться до поняття у конкретній галузі знань, входять у системні зв'язки з іншими словами чи групами слів, і формують з ними замкнуту систему, що характеризується високим рівнем інформаційності, однозначністю, точністю та вираженою нейтральністю».

Також, термін, за визначенням Єрмоленко С. (2007), – це «слово чи словосполучення, які мають спеціальне значення, формують і виражають професійні поняття про наукові та професійно-технічні об'єкти та відносини між ними». Поняття

«науковий термін» можна розглядати як спеціальну лексичну одиницю (іменник або субстантивне словосполучення), яка пов'язана з конкретним науковим поняттям і характеризується низкою важливих ознак:

1. Системність – тобто, він вписується в певну логічну систему наукової термінології;
2. Наявність дефініцій – тобто, для нього існують чіткі визначення або пояснення його значення;
3. Тенденція до моносемічності – в межах конкретної термінології він має лише одне, чітко визначене значення;
4. Відсутність експресивності – його вживання передбачає мінімальні виразні емоції або оцінки;
5. Стилiстична нейтральність – він використовується без виражених стилістичних відтінків або конотацій.

Згідно з словником Турецького Лінгвістичного товариства, термін відповідає спеціальному та конкретному поняттю, що пов'язане з наукою, мистецтвом, професією або предметом (2011).

Оскільки науковий термін розглядається в контексті лінгвістики, його також пояснюють у словниках лінгвістичних термінів. Зейнеп Коркмаз визначила його як «обмежене й спеціальне слово, що використовується у певних наукових сферах» (Korkmaz, 1992). Вечіхе Хатіпоглу визначив термін як «слово з узагальненим значенням, що використовується для утворення понять у науці або мистецтві» (Хатіпоглу, 1982). У «Словнику граматичних термінів» Ахмета Топалоглу термін визначається як «слово, що застосовується в особливих сферах, таких як наука, техніка, мистецтво, спорт і торгівля, як правило, щоб виразити конкретне поняття, об'єкт, подію або ситуацію» (Топалоглу, 1989).

За словами Туришевої О. (2021), основними характеристиками, які можна використати для визначення наукових термінів у складі спеціальної лексики, є такі:

- 1) специфічність використання (кожен термін відноситься до певної галузі знань);
- 2) функція називання поняття;

- 3) дефінійованість (безпосередня наявність наукової дефініції);
- 4) точність значення (визначається дефініцією);
- 5) контекстуальна стійкість (значення терміна зрозуміле незалежно від контексту);
- 6) стилістична нейтральність;
- 7) езотеричність (точне значення терміна відоме лише фахівцям);
- 8) конвенційність (мета його використання);
- 9) номінативний характер (термін, як правило, іменник або словосполучення на його основі);
- 10) відтворюваність у мовленні (важлива для утворення словосполучень).

Ми переконані в тому, що терміни не ізольовані, незалежні одиниці загальної мови, але є важливою частиною мовного складу, де їх властивості виявляються більш регламентовано і відповідно до потреб професійного спілкування. Таким чином, можемо говорити про переважний характер властивостей термінів порівняно зі загальноновживаними словами, але не про повну відсутність цих властивостей у мовних сферах, що розрізняються. Ми можемо встановлювати бажані властивості термінологічної одиниці, але не можемо вважати її неповноцінною лише через відсутність певної властивості, особливо якщо термін вже має великий історичний досвід використання серед користувачів. Водночас, важливо розуміти, що без практичної реалізації таких вимог будь-яка нормалізаторська діяльність втрачає своє значення. Як зазначив Карабан В. (2001), важливо не просто встановлювати вимоги до термінів, але й сприяти формуванню культури термінологічного користування серед науковців і викладачів.

Дослідження наукової термінології є важливим етапом у формуванні та розвитку наукової думки. Це сприяє точному та однозначному висловлюванню ідей і результатів досліджень вченими, що сприяє розвитку наукових галузей та підвищує їх ефективність. Вивчення термінології проводиться в межах мовознавства та в

рамках спеціалізованих дисциплін, таких як термінологія, лексикологія та фахова мова.

Наукова термінологія – це система термінів, що використовуються в науковій діяльності. Вона є важливою складовою частиною наукової мови і слугує для точного та однозначного опису наукових понять, явищ, закономірностей тощо (Коць Т., 2018).

Характеристики наукової термінології:

- Точність: наукові терміни повинні чітко та однозначно позначати певні поняття, не допускаючи двоякого тлумачення.
- Системність: мають бути пов'язані між собою логічно, утворюючи систему понять певної галузі науки.
- Однозначність: кожен науковий термін повинен мати одне чітке і стійке значення.
- Стилiстична нейтральність: терміни повинні бути нейтральними, не виражаючи емоцій чи оцінок.
- Логічність: мають відповідати законам логіки.
- Економність: наукова термінологія повинна бути раціональною та економною, не допускаючи надмірного вживання термінів.
- Зрозумілість: мають бути зрозумілими для фахівців у даній галузі науки.
- Стабільність: повинні бути стійкими, тобто не повинні часто змінювати своє значення.

Наукова термінологія є не лише засобом спілкування, але й важливим елементом ідентичності та професійного самовизначення наукової спільноти. Її використання дозволяє науковцям чітко виражати свої думки та ідеї, уникати недорозумінь і забезпечувати високий рівень точності та однозначності у передачі інформації.

Крім того, наукова термінологія не є статичною конструкцією, а постійно еволюціонує разом з розвитком науки та технологій. Нові відкриття, концепції та методи дослідження часто потребують введення нових термінів або переосмислення

вже існуючих. Такий постійний процес обміну та збагачення термінологічного складу сприяє розвитку наукового мислення та сприйняттю нової інформації.

Підсумовуючи, можна сказати, що наукові терміни — єдині елементи, які доводять існування різних наукових та технічних понять. Насамперед у мові існують літери, і коли літери з'єднуються, утворюються слова та прикріплюються до мови. Таким чином, виникають поняття, які відповідають словам, а поняттям відповідають терміни. Отже, терміни це специфікації, що характеризують конкретні або абстрактні поняття. Наукова термінологія є важливим інструментом наукової діяльності. Вона забезпечує точність, логічність та однозначність наукового спілкування. Розуміння функцій, джерел та проблем наукової термінології є необхідним для ефективної роботи науковців та сприяє розвитку науки загалом.

1.2. Фактори, що впливають на створення наукової термінології

Інформація та комунікація є двома ключовими складовими у цьому столітті. Мова, безумовно, відіграє найсуттєвішу роль у виробництві та передачі інформації. Люди мислять мовою та виражають свої думки за її допомогою. Думки та знання, створені у наукових, технічних чи художніх сферах, існують у більш конкретному комунікативному контексті. Це цінності та умови, які утворюють цю комунікаційну мережу можливою. Існування термінологічних досліджень, які сьогодні вважаються окремою галуззю науки, насправді має глибокі коріння. Терміни вже використовувалися до того, як вони стали предметом вивчення у будь-якій галузі науки. З розвитком наукового середовища виникла потреба у встановленні правил для термінологічних досліджень.

Поступовий розвиток суспільства та наукового прогресу не тільки змінює наше сприйняття світу, але й стимулює постійну актуалізацію мовних концепцій та введення нових термінів у науковий дискурс. Цей процес обумовлений потребою в точному та зрозумілому висловлюванні нових ідей та концепцій. Наукові терміни періодично виходять з активного вжитку, отримуючи нові смисли або навіть змінюючи своє значення під впливом технологічного розвитку та наукових

відкриттів. Такий процес мовної еволюції відображає постійні зміни у нашому суспільстві та його потреби в поняттєвому апараті.

Неперервний розвиток у сферах інформаційних технологій, таких як штучний інтелект, кібербезпека та мережеві технології, породжує нові концепції та терміни. Це вимагає постійного оновлення та адаптації термінологічного апарату до сучасних реалій та потреб суспільства. Швидкі темпи технологічного прогресу нерідко призводять до виникнення нових термінів, які відображають сучасні відкриття та інновації у цих галузях.

Сучасна лінгвістика виявляє збільшений інтерес до аналізу та розвитку термінологічних систем у різних галузях знань. Дослідження мовних процесів, пов'язаних з формуванням термінології, дозволяють вирішувати ряд важливих питань для терміноведення, таких як джерела формування та розвитку термінологій, використання і походження термінів з різних мов, співвідношення між національними та міжнародними термінами, авторство та часові рамки появи термінів, а також вплив позамовних чинників на формування термінології. Ці дослідження особливо актуальні для нових областей знань, оскільки опис термінології є важливим етапом їх розвитку. Це також стосується наукової термінології подкастів, яка, як і сама галузь знань, знаходиться на етапі формування, і тому потребує систематичного дослідження та визначення ключових аспектів своєї термінологічної системи.

Вказуючи на особливості функціонування термінів та області їх застосування, ми підкреслюємо, що основне в них полягає в спеціалізованому використанні в професійному контексті. Зазвичай сфера застосування термінів обмежена певною галуззю знань або виробництва. Однак слід уникати перебільшення цієї особливості. Не можна стверджувати, що між загальними словами та термінами відсутня суттєва різниця ні в формі, ні в змісті. Реальна відмінність між ними полягає, переважно, у їхньому застосуванні та розумінні. Якщо загальновідоме слово пов'язане з широко відомим об'єктом, то термін відноситься до об'єкта, який специфічний і відомий лише обмеженій кількості фахівців. Іншої суттєвої різниці між ними не існує.

Термінологія відрізняється від інших шарів лексики великою кількістю слів, запозичених з інших мов. З одного боку, це свідчить про міжнародний статус науки та її галузей, а з іншого боку, може бути перешкодою для тих, хто не є її спеціалістами. Багато вчених розглядають використання іншомовних слів у науковій термінології як межу між штучними та природними мовами. У сучасних наукових працях іншомовні слова розглядаються як нормальне явище лінгвістичного життя, яке набуває особливої значущості та привертає увагу дослідників. Ці терміни не знаходяться в ізоляції у мові. Вони використовуються в різних конструкціях і фразах, а також утворюють похідні слова (Павлова О., 2008).

За словами Баранника Д. (2000) існують певні найважливіші фактори, що безпосередньо впливають на створення наукової термінології:

1. Потреба у чіткій та однозначній мові:

- Наукова термінологія має бути чіткою та однозначною, щоб уникнути непорозумінь та плутанини. Терміни повинні мати одне, чітко визначене значення, яке не змінюється з часом або залежно від контексту.
- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової точності, де чітка термінологія є необхідною для неупередженого та об'єктивного опису дослідницьких даних та теорій.

2. Необхідність у лаконічності та простоті:

- Наукові терміни повинні бути лаконічними та простими для розуміння. Їх слід формувати з використанням загальноприйнятих слів та уникати складних або незрозумілих термінів.
- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової комунікації, де чітка термінологія робить дослідження більш доступними для широкої аудиторії, включаючи фахівців з інших галузей, а також неспеціалістів.

3. Вплив існуючої термінології:

- При створенні нових термінів важливо враховувати існуючу термінологію в цій галузі. Нові терміни повинні бути сумісні з існуючими та доповнювати їх, а не дублювати або суперечити їм.

- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової континуальності, де нова термінологія має будуватися на основі вже наявної, щоб зберегти зв'язок з попередніми дослідженнями та теоріями.

4. Міжнародна орієнтованість:

- У сучасному глобалізованому світі наукова термінологія повинна бути міжнародно орієнтованою. Терміни повинні бути зрозумілими дослідникам з різних країн та культур.

- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової співпраці, де спільна термінологія полегшує обмін знаннями та ідеями між дослідниками з різних країн світу.

5. Вплив мови:

- Мова, якою використовується наукова термінологія, також може впливати на її створення. В деяких випадках може бути доцільно використовувати терміни з кількох мов, щоб зробити їх більш доступними для ширшої аудиторії.

- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової інклюзивності, де термінологія повинна бути доступною для дослідників з різним мовним досвідом.

6. Вплив технологій:

- Розвиток нових технологій може призводити до появи нових понять та ідей, для яких потрібні нові терміни.

- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової динамічності, де термінологія постійно розвивається та оновлюється, щоб відображати нові знання та відкриття.

7. Вплив соціальних та культурних факторів:

- Соціальні та культурні фактори також можуть впливати на створення наукової термінології. Наприклад, певні терміни можуть вважатися неприйнятними або образливими в певних культурах.

- Цей фактор ґрунтується на принципі наукової етичності, де термінологія повинна бути чутливою до соціальних та культурних норм.

Вважаємо, що розвиток лексики, включаючи термінологію, залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів, які впливають на її еволюцію. Зовнішні чинники, такі як соціокультурні та технологічні тенденції, часто мають значний вплив на створення нових термінів або зміну вже існуючих. Проте ці зовнішні фактори взаємодіють з внутрішніми, які визначаються системними відносинами всередині мови, і можуть як стимулювати, так і гальмувати розвиток лексичного складу.

Розуміння впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на розвиток лексики є ключовим для вивчення її динаміки. Важливо враховувати, як соціокультурні зміни, наприклад, технологічний прогрес або глобалізація, впливають на формування нових термінів та їх поширення. Одночасно, внутрішні фактори, такі як системні відносини всередині мови, визначають шляхи, якими нові терміни впроваджуються та утримуються у лексичному складі. Такий підхід допомагає краще зрозуміти динаміку мовного розвитку та розширює наше знання про взаємозв'язок між мовними явищами та соціокультурним контекстом.

1.3. Особливості формування та функціонування наукової термінології в подкастах

Бажання бути в курсі подій наразі робить людину залежною від інформації, яку вона отримує через різноманітні мас-медіа, такі як телебачення, преса, радіо та Інтернет. За свій час масові медіа досягли високого рівня впливу, здатного контролювати більшість аспектів суспільного життя. Це стало можливим завдяки стрімкому розвитку інформаційно-комунікаційного середовища. Перехід від традиційних друкованих ЗМІ до цифрового формату спілкування із аудиторією відбувся завдяки технологічному прогресу та виникненню нових медіатехнологій, що змінили публіцистичний стиль. Стислий, простий стиль подачі інформації з чітко вираженим ідеалізованим змістом все частіше поєднується з термінами наукової термінології, що робить публікації більш інформативними. З огляду на постійний та систематичний характер цього процесу, дослідження прагматики, цінності та

способів використання наукових термінів у різних сферах нашого життя залишається актуальним.

Розвиток наукової думки вимагає визначення та систематизації понять у різних галузях знань. Наукові знання швидко стають всесвітньою спадщиною. Створення наукових понять супроводжується формуванням спеціальних слів для їх позначення - термінів. Перед появою наукової термінології відбувалося безладне створення термінів. До появи науки людське життя ґрунтувалося переважно на неконтрольованому використанні законів природи та соціальних взаємин. Збільшення знань про живу природу під час її вивчення було ключовою умовою для формування людської цивілізації, чия реальність відображена у писемних документах за допомогою слів (які ми нині вважаємо термінами), що пов'язані з діяльністю людини та її взаємодією з навколишнім світом. Більшість сучасних термінів мають свої коріння у словах, що виникли до появи писемності в усному мовленні для найменування об'єктів реального світу, які були вивчені в ході практичної діяльності людини (Депер Л., 2014).

Характер термінів обумовлений сферою їх використання, оскільки терміни є складовими частинами мови науки й техніки, а не загальних мовних одиниць. У науковому контексті терміни виконують основні функції: номінативну – називають класи спеціальних об'єктів чи їх характеристики; сигніфікативну – вони позначають загальні поняття, що відносяться до системи спеціальних термінів у цій галузі знань; комунікативну – передають специфічні знання в часі і просторі.

У терміні «широка комунікативна функція» деякі дослідники, зокрема Кочерга О. (2002) та Дмитровський О. (2017) розрізняють ряд підфункцій чи вторинних функцій:

1. Інформаційна підфункція – використання мовних засобів для передачі об'єктивної інформації про події, факти та інше.
2. Підфункція емоційного вираження – вираження мовою власного (суб'єктивного) ставлення до змісту повідомлення чи співрозмовника.

3. Прагматична підфункція (або функція впливу) – використання мови для здійснення інтелектуального, емоційного або вольового впливу на адресата мовлення.

4. Комунікативна підфункція або підфункція встановлення зв'язків – використання мови для створення ментальних зв'язків між співрозмовниками.

Крім основних функцій, деякі дослідники недавно почали виділяти ще одну функцію наукового терміна - когнітивну або гносеологічну. Ця функція визначається як властивість лексичної одиниці, яка «встановлює зв'язок між процесом мислення та процесом вивчення дійсності та передачі знань» (Тараненко О., 2017).

Раніше зазначалося, що терміни виконують функцію обслуговування спеціальних сфер людської діяльності, що вимагає від людей побудови моделі своєї діяльності, будь то логічна, математична чи знакова модель. У цьому контексті специфіка термінів полягає у їх ролі мовних знаків, які узагальнено відображають наші знання у різних галузях людської діяльності.

Айдин Коксал вніс істотний внесок у розширення словникового запасу турецької мови, перекладаючи наукові терміни. Завдяки його перекладам були введені нові слова, такі як bilgisayar («комп'ютер»), uazıcı («принтер»), donanım ve uazılım («апаратне та програмне забезпечення»), які стали активно використовуватися в повсякденному мовленні.

У сучасному світі мови спостерігається значне зростання кількості термінів у різних галузях науки та техніки, їх активне проникнення у загальну мову, процес її інтелектуалізації та поповнення словникового запасу новими одиницями. З швидким розвитком науково-технічної інформації стають все більш актуальними проблеми, пов'язані з вивченням особливостей функціонування термінів у процесі науково-технічного перекладу.

Хоча термінологія переважно використовується у наукових та технічних текстах, вона також активно використовується в повсякденному мовленні, коли люди намагаються надати своїм розповідям або діалогам наукового відтінку або колориту. Ця тенденція особливо помітна в наукових подкастах, де використання термінології стає не лише невід'ємним елементом, але і ключовим каноном, який визначає їх стиль

та зміст. Таке включення сприяє підвищенню зрозумілості та авторитетності інформації, що подається.

Інформаційні та телекомунікаційні технології міцно увійшли в наше повсякденне життя. Процес комп'ютеризації ще більше активізувався з впровадженням дистанційної роботи. Все це призвело до регулярної інтеграції нових інтернет-технологій в систему мовної підготовки. В останні роки різноманітні подкасти стають все популярнішими по всьому світі.

У літературі вживаються два взаємопов'язаних терміни: «подкаст» і «подкастинг», які мають англійське походження і утворені шляхом поєднання слова «iPod», назви відомого портативного медіапрогравача, та «broadcast» або «broadcasting», що означає «передача, трансляція, мовлення» (Юган Н., 2021). Вони стали популярними у зв'язку з розвитком цифрових медіа та інтернет-технологій. За визначенням Дмитровського О. (2020), подкаст – це аудіо або відео програма, яку можна завантажити з Інтернету та прослухати або подивитися на пристрої з підтримкою медіа, таких як смартфони або комп'ютери. Подкастинг – це процес створення та розповсюдження подкастів. Ці терміни активно використовуються в медіа-сфері та викликають зацікавленість у широких масах користувачів через їх доступність та різноманіття контенту.

Метод подкастингу відрізняється від інших масових каналів комунікації, таких як телебачення та радіомовлення. Окремі аудіофайли (рідше відеофайли) або навіть серії таких файлів, що розміщені на спеціалізованих веб-ресурсах, відомі як подкасти. Ці терміни були введені в науковий обіг у 2004 році, і вони швидко набули популярності як ефективний засіб розповсюдження інформації та розваг (Кастілло К., 2010).

Спочатку подкаст-сервіс розглядався як альтернатива для тих, хто краще сприймає інформацію слухом. Проте, останні роки свідчать про широке застосування подкастів в різних сферах. Наприклад, в освіті вони стали невід'ємною частиною навчального процесу, особливо у викладанні іноземних мов. Однак, важливо зазначити, що подкасти також знаходять своє місце в інших галузях, включаючи науковий розвиток. Вони стають ефективним засобом поширення нової наукової

інформації, допомагаючи вченим та дослідникам залучати аудиторію до своїх досліджень і просування відкриттів.

Якщо ж говорити про популярність та доступність подкастів, слід зазначити, що в Інтернеті можна знайти різноманітні типи подкастів. Деякі з них є автентичними, призначеними для носіїв мови, такі як новини або їх обговорення, тоді як інші є навчальними, створеними для освітніх цілей. На сьогоднішній день існує безліч веб-сайтів та мобільних додатків, де можна знайти подкасти різних жанрів. Деякі з найпопулярніших платформ включають: iTunes, Spotify, Youtube, SoundCloud та iVoxx.

Як зазначає Будаєв Е. (2019) існує багато різних видів подкастів, які можна поділити на категорії за темою, форматом або стилем. Деякі з найпопулярніших категорій включають:

1. Новини та політику: обговорюють поточні події та політичні питання.
2. Інтерв'ю: включають інтерв'ю з цікавими людьми, такими як: експерти, автори, художники або музиканти.
3. Розмови: ці подкасти проводяться двома або трьома людьми, які обговорюють певну тему або просто розмовляють про життя.
4. Комедію: призначені для розваги слухачів та їхня основна ціль - змусити їх сміятися.
5. Історію: розповідають про історичні події та персоналії.
6. Науку та освіту: обговорюють наукові теми та надають освітню інформацію.

Тому й наразі через стрімкий розвиток технологій, наукових подкастів стає дедалі більше, що продукує неабияку зацікавленість з боку слухачів. Тим самим це дає розголос новим термінам, зокрема й науковій термінології. Разом з тим подкасти часто використовуються як засіб для пояснення складних наукових концепцій та термінів простим мовою, що робить їх доступними для всіх. Це сприяє

поширенню нових термінів і понять у громадськості та сприяє розвитку наукової грамотності.

Наукові подкасти є важливим інструментом для поширення наукової інформації та сприяють популяризації наукових знань серед широкої аудиторії. Їх можна використовувати для передачі результатів наукових досліджень, обговорення актуальних тем та проблем, а також для навчання та самоосвіти.

Однією з особливостей наукових подкастів є їхня наукова обґрунтованість та авторитетність. Вони часто вирізняються глибоким аналізом теми, використанням актуальних даних та доказів, що робить їх корисними джерелами інформації для студентів, науковців та всіх зацікавлених у науці.

Наукові подкасти допомагають пояснити складні концепції та процеси за допомогою доступного та зрозумілого мовлення, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню матеріалу. Крім того, вони можуть надати приклади застосування термінології у практичних ситуаціях, що допомагає зрозуміти її значення та важливість.

Наприклад, у подкастах з медицини можуть розглядатися терміни, пов'язані з різними захворюваннями, методами діагностики та лікування, а у подкастах з інженерії – терміни, пов'язані з розробкою та виробництвом нових технологій. Це дозволяє слухачам не лише розширити свій словниковий запас, але й краще зрозуміти предметну область та професійні аспекти наукових дисциплін.

Використання наукової термінології в подкастах має свої особливості, зумовлені самим форматом подачі інформації, зокрема це:

- **Науковість vs. Зрозумілість:** під час створення наукових подкастів постає дилема - зберегти наукову точність термінів чи зробити їх більш зрозумілими для широкої аудиторії. Часте використання складної термінології може відштовхнути слухачів, не знайомих з певною науковою дисципліною.
- **Популяризація науки:** наукові подкасти часто виконують роль популяризації науки. Тому наукові терміни потрібно пояснювати, використовуючи більш зрозумілі слова та аналогії. Це робить наукову інформацію доступнішою для ширшої аудиторії.

- **Інтерактивність та діалог:** на відміну від наукових статей, подкасти мають більш розмовний стиль. Наукові терміни можуть використовуватися вільніше, пояснюватися «на ходу» протягом розмови.

Про основні функції наукової термінології ми згадували вище, та якщо говорити про функції наукових термінів безпосередньо в подкастах, Кріс А. (2021) у своїй статті «How to make podcasts» зазначає наступні:

- **Точність та однозначність:** незважаючи на спрощення, певна кількість наукових термінів необхідна для підтримки точності та однозначності передачі інформації.
- **Авторитетність:** використання наукової термінології підвищує авторитетність та експертність ведучого/авторів подкасту.
- **Введення в науковий дискурс:** ознайомлення слухачів з науковими термінами поступово залучає їх до наукового дискурсу, підвищує наукову грамотність.

Наукова термінологія, таким чином, є багатофункціональною одиницею мови, і вона виконує багато важливих завдань, головним чином у сфері професійного спілкування, офіційно-ділового спілкування та, звичайно, у подкастингу. В той же час, дослідження наукової термінології турецької мови у науковій рецепції є важливим завданням, що допоможе зрозуміти важливі концепти та терміни. Дослідження відображає складність наукової термінології турецької мови та важливість створення та підтримки термінологічних баз даних для цієї галузі.

Використання наукової термінології в подкастах - це складний процес, що балансує між точністю та доступністю інформації. Дослідження цієї теми допоможе покращити якість наукових подкастів, сприяти популяризації науки та підвищенню наукової грамотності населення.

Висновки до Розділу 1

Наразі наукова термінологія має величезне значення і залишається дуже актуальною. Вона є невід'ємною складовою нашої мовної практики, використовується в різних сферах діяльності і постійно розвивається відповідно до змін у суспільстві.

Наукова термінологія не лише відображає лінгвістичні аспекти, але й відтіняє культурні особливості сучасного суспільства, в якому вона використовується. Вона є основою для розуміння та передачі наукових концепцій та ідей, що забезпечує їхню точність та однозначність у дискусіях між вченими.

У нашому дослідженні ми беремо за основу визначення що наукова термінологія – це система спеціальних слів і словосполучень, які використовуються в певній науковій галузі для точного та однозначного позначення понять, явищ, закономірностей та інших елементів наукової картини світу.

Важливим аспектом наукової термінології є її динамічний характер. З розвитком науки з'являються нові поняття та явища, що потребує створення нових термінів або адаптації вже існуючих.

На створення наукової термінології впливають різні фактори, такі як:

- Розвиток науки.
- Мовні процеси.
- Міжнародне наукове співробітництво.
- Соціально-культурні фактори.

Наукові подкасти стають все більш популярним способом доступу до інформації та популяризації науки. Однак використання наукової термінології в подкастах має свої особливості, обумовлені специфікою цього формату. Розуміння цих особливостей є ключовим для створення якісних наукових подкастів, які будуть цікавими та зрозумілими для широкої аудиторії.

Подкасти створюють унікальну можливість для спілкування та обміну думками між науковцями, студентами та всіма зацікавленими особами, що сприяє розвитку наукової спільноти та сприяє вирішенню складних проблем та викликів.

Однією з ключових переваг турецькомовних наукових подкастів є їхня можливість популяризувати науку серед широкої аудиторії, зокрема серед молоді. Вони допомагають зрозуміти складні наукові концепції та стимулюють інтерес до навчання, що може сприяти подальшому розвитку та інноваціям у різних галузях.

Крім того, наукові подкасти можуть стати інструментом для підвищення освітньої грамотності та розвитку критичного мислення серед слухачів. Вони надають можливість оцінювати та аналізувати інформацію, а також зрозуміти наукові принципи та методи, що є важливими навичками в сучасному світі.

Таким чином, наукова термінологія відіграє важливу роль у функціонуванні наукових подкастів. Вона дозволяє зберігати точність та однозначність інформації, підвищує авторитетність ведучого та сприяє популяризації науки. Однак, використання наукової термінології потребує врахування особливостей формату подкастів та цільової аудиторії. Знаходження балансу між науковою точністю та доступністю інформації є ключовим для створення успішних наукових подкастів, які будуть цікавими та корисними для широкого кола слухачів.

Таким чином, з усього вище сказаного можна дійти до висновку, що наукові подкасти відіграють значну роль у відкритті нових можливостей для комунікації та співпраці в науковому середовищі, а також сприяють загальній культурній, освітній та науковій інтеграції.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ТА СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОМОВНИХ ПОДКАСТІВ

2.1. Лексико-семантична характеристика наукової термінології турецькомовних подкастів

Початок ХХІ століття характеризується переходом від індустріального до інформаційного суспільства, загальною глобалізацією у більшості сфер життя, значними досягненнями у науково-технічному прогресі, а також військовими, етнічними конфліктами, масовою міграцією населення та соціально-політичними змінами. Ці та інші зовнішні фактори яскраво прослідковуються в мові народів світу, включаючи турецьку. Слід відзначити, що швидкість та інтенсивність змін у позамовних умовах перевершують темпи еволюції мови загалом. Стан турецької мови, її динаміка та трансформації потребують ретельного вивчення та розуміння, особливо це стосується наукової термінології, яка є важливим показником життєздатності та розвитку мови.

Таким чином, на початку ХХІ століття лексична система турецької мови значно розширилася під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників. Особливо активно нові терміни вводилися в такі різноманітні групи тем, як науково-технічна, суспільно-політична, економічна, спортивна, медична, культурно-мистецька та туристична. Ці процеси є дуже динамічними і вимагають подальших глибоких досліджень для їхнього розуміння.

Загалом, сучасні наукові терміни в турецькій мові стали невід'ємною частиною її лексичного багатства. Деякі аспекти термінології, такі як її явища, структура, закономірності словотворення та походження, досліджуються лінгвістами-сходознавцями. Наразі виникає необхідність у більш детальному дослідженні особливостей наукової термінології турецької мови, зокрема за допомогою турецькомовних подкастів, які можуть стати корисним джерелом інформації для подальшого аналізу.

Варто зазначити, що чимало сучасних вчених-лінгвістів досліджували питання щодо формування наукової термінології в турецькій мові, серед яких є: Ахмет Гюнеш (2022) (дослідник історії турецької мови, автор численних праць з питань формування та розвитку наукової термінології. Його праці дають глибокий аналіз процесів запозичення, адаптації та створення нових термінів у турецькій мові), Фахрі Тархан (2019) (турецький лінгвіст і філолог, який провів значний аналіз турецької наукової термінології. Він досліджував етимологію та структуру термінів у різних галузях науки), Меліх Челіклі (2021) (турецький лінгвіст і філолог, автор праць з лексикології та термінології. Він досліджував розвиток наукової термінології в турецькій мові в контексті її взаємодії з іншими мовами).

Наукові подкасти в Туреччині та турецькій мові також відіграють ключову роль у сприянні інтелектуальному розвитку та культурній інтеграції. Вони дозволяють науковим дослідникам та експертам ділитися своїми знаннями та дослідженнями з аудиторією, незалежно від її географічного розташування.

Разом з тим наукова термінологія може бути використана в турецькомовних подкастах залежно від жанру, тематики та цільової аудиторії подкасту. Особливості використання наукової термінології в турецькомовних подкастах можуть включати наступні аспекти, основні з яких:

1. **Жанр подкасту:** у наукових подкастах, спрямованих на освічену аудиторію, може використовуватися технічна та спеціалізована наукова термінологія для розгляду складних концепцій і теорій. У той час як у популярних наукових подкастах для широкої аудиторії може використовуватися більш спрощена термінологія для зручності сприйняття.

2. **Тематика:** залежно від тематики подкасту, використовуються відповідні наукові терміни. Наприклад, у подкастах про медицину будуть використовуватися медичні терміни, а в подкастах про фізику – фізичні поняття та терміни.

3. **Цільова аудиторія:** якщо подкаст спрямований на фахівців у певній галузі, то може використовуватися специфічна наукова термінологія,

зрозуміла тільки спеціалістам. У той час як для широкої аудиторії можуть використовуватися більш загальні та зрозумілі терміни.

4. **Контекст і формат:** у деяких випадках наукова термінологія може появлятися в подкастах у формі пояснень або додаткових матеріалів для доповнення основного контенту. В інших випадках терміни можуть використовуватися прямо у мовленні ведучого або експертів.

5. **Взаємодія з аудиторією:** використання наукової термінології може бути підкріплене взаємодією з аудиторією. Наприклад, слухачі можуть надсилати запитання щодо використаних термінів, які потім можуть бути розглянуті в подкасті або у додаткових випусках.

6. **Ефективність комунікації:** може покращити якість комунікації в подкасті, допомагаючи точніше та зрозуміліше висловлювати ідеї та концепції, особливо у випусках, присвячених серйозним науковим темам.

Турецькомовні наукові подкасти також стають все більш популярними в Онлайн-середовищі. Наприклад, «Türkiye Bilimler Akademisi Podcast» (Подкаст Академії наук Туреччини) є одним із таких проєктів. Цей подкаст представляє широкий спектр наукових тем, що охоплюють різні галузі науки, від природничих до гуманітарних наук.

Турецькомовні наукові подкасти також часто використовуються для поширення та пояснення наукової термінології. Вони надають можливість слухачам ознайомитися з ключовими поняттями та термінами в різних галузях знань, таких як медицина, інженерія, фізика, хімія, інформаційні технології та багато інших.

Для дослідження мовного явища наукової термінології у нашій роботі методом суцільної вибірки було дібрано 200 одиниць та виразів на базі 20 турецькомовних подкастів. Основною метою нашого дослідження є розкриття процесу формування наукових термінів в турецькій мові та аналіз контекстів її вживання спікерами у цих подкастах, що відображає їх світогляд і слугує інструментом самовираження та висловлюванням наукової інформації. Вибір цих наукових подкастів обумовлений їхньою актуальністю і наявністю значної кількості наукових термінів.

Нище наведемо інформацію щодо декількох обраних нами подкастів, детальний список усіх подкастів з активним посиланнями можна переглянути в Додатку Б:

1. «Tıp Terimleri Podcasti»

- Опис: цей подкаст призначений для студентів медичних університетів та молодих лікарів, які прагнуть поглибити свої знання про медичну термінологію. У кожному епізоді вивчається і пояснюється певний медичний термін або поняття, а також надаються приклади його застосування в клінічній практиці.

2. «Mühendislik Terimleri Açıklaması»

- Опис: кожен випуск присвячений поясненню важливих термінів та концепцій у галузі інженерії, включаючи механіку, електроніку, програмування та інші.

3. «Fizik Terimleri ve Uygulamaları»

- Опис: призначений для студентів фізичних спеціальностей та всіх, хто цікавиться фізикою. В кожному епізоді вивчаються ключові терміни та концепції фізики, а також розглядаються їх застосування в реальних ситуаціях і практичних досліджах.

4. «Sağlıklı Yaşam»

- Опис: охоплює широкий спектр тем, пов'язаних зі здоров'ям та медициною, включаючи харчування, фізичні вправи та профілактику захворювань.

5. «Bilim ve Teknoloji Sohbetleri»

- Опис: цей подкаст присвячений обговоренню останніх наукових відкриттів та технологічних досягнень. У кожному епізоді ведучі разом з експертами аналізують новітні дослідження, розповідають про інноваційні технології та діляться свіжими науковими інсайтами.

Повертаючись до теми наукової термінології, варто зазначити, що в процесі формування наукових термінів в турецькій мові також важливо враховувати контекст специфічної галузі знань, для якої створюється термін. Крім того, зміни у суспільстві,

технології та наукових досягненнях також можуть вплинути на еволюцію термінології та вимагати появи нових термінів або адаптацію існуючих.

Також, важливим аспектом є забезпечення однозначності та зрозумілості термінологічних понять для сприяння ефективному спілкуванню в наукових та технічних галузях. Для цього можуть використовуватися стандартизовані терміни та тлумачення, що сприяє уніфікації та узгодженню мовленнєвої практики. На основі цих принципів і результатів наукових досліджень, що на сьогодні здійснюються і мають неабияку актуальність, нами було виокремлено сім основних методів формування наукової термінології в турецькій мові на базі подкастів:

- 1) деривація: створення нових слів в турецькій термінології часто здійснюється шляхом додавання похідних афіксів до іменників або дієслівних основ. Наприклад, *yüksek gerilime direnme* – стійкість до перенапруги, *hücresel* – клітинний, *moleküler* – молекулярний, *bağlantı* – зв'язок;
- 2) аналогія: утворення нових слів може також базуватися на аналогії з іншими мовними одиницями. Наприклад, *dönüt* – зворотній зв'язок, *döngü* – цикл, період;
- 3) комбінація: комбінування двох слів для створення нового поняття. Наприклад, *su molekülü* – молекула води, *voltaj düşümü* – падіння напруги, *sanayi devrimi* – промислова революція, *hücre çekirdeği* – ядро клітини, *alfanümerik* – буквено-цифровий;
- 4) схрещення: утворення нових слів шляхом поєднання складів або частин інших слів. Наприклад, *biyokimya* – біохімія, *hidrokarbon* – вуглеводень;
- 5) генералізація: переклад лексичних одиниць з більш вузьким значенням до більш загальних термінів. Наприклад, *Manchester kodlama* – манчестерське кодування, *Boltzmann makinesi* – Машина Больцмана;
- 6) калькування: дослівний переклад з інших мов. Наприклад, *klonlamak* – клонувати, *boşluk* – проміжок, інтервал, *sentezlemek* – синтезувати, *erişmek* – досягати.

7) запозичення: елементи інших мов, які були запозичені, також становлять значну частину турецької термінології. Наприклад, *atom* – атом, *argüman* – аргумент, *klorofil* – хлорофіл, *program* – програма.

Поява нових понять відзначається тим, що вчені, інженери та техніки спочатку присвоюють їм мовний знак, тобто термін. Ці терміни потім розповсюджуються в науковій спільноті через конференції, семінари, публікації та подкасти. Проходить багато часу, перш ніж ці терміни знайдуть своє місце в науковому світі та будуть прийняті іншими мовами, поки не будуть знайдені їхні еквіваленти. Однак, як тільки структура термінів сформується, її майже неможливо змінити. Це означає, що у разі необхідності терміни можуть залишатися незмінними протягом тривалого періоду. Ця стійкість структури термінології може бути важливою для забезпечення сталості та однозначності у спілкуванні в межах наукових та технічних галузей.

Звернемо увагу на явище багатозначності, яке виступає важливим аспектом при виявленні різноманітності мови. Це явище додає глибину та варіативність до мовного висловлення, роблячи його більш експресивним та цікавим для сприйняття. Багатозначність відображає багатогранність смислів та виразний потенціал мови, що сприяє багатству комунікації та розширює можливості вираження думок і почуттів. Яскравим прикладом є термін «*kara delik*» (чорна діра) може використовуватися не лише для опису астрономічного об'єкта, але й для опису будь-якої складної або незрозумілої ситуації, випадку, коли виникають певні труднощі, непорозуміння.

Термін представляє собою вербальне визначення поняття, яке входить у систему концепцій певної галузі професійних знань. Вона є динамічним елементом лексичного складу будь-якої мови, надаючи основний семантичний зміст у спеціалізованій літературі та відіграючи значну роль у подкастингу. Згідно з поділом наукової термінологічної лексики, терміни часто асоціюються з поняттями, що використовуються у різних галузях наук, таких як математика, фізика, хімія, біологія, географія та інші.

На базі турецькомовних подкастів нами було відзначено групи слів, що співвідносяться за семантичними характеристиками з такими галузями як біологія,

хімія, астрономія, техніка, фізика, медицина, географія та математика. Аналізовані терміни нами було класифіковано у 7 основних груп. Зокрема:

1. Хімічні терміни: *çözmek* – розчиняти, *farmakolojik kimya* – фармакологічна хімія, *bileşik* – сполука, *reaksiyon* – реакція;
2. Астрономічні терміни: *galaksi* – галактика, *kara delik* – чорна діра, *astrofizik* – астрофізика; *büyük patlama* – великий вибух;
3. Біологічні терміни: *biyoçeşitlilik* – біорозмаїття, *ekosistem ekolojisi* – екологія екосистем, *mutasyon* – мутація, *evrim* – еволюція, *hücre* – клітина;
4. Медичні терміни: *kalp* – серце, *hastalık* – хвороба, *teşhis* – діагноз;
5. Географічні терміни: *doğal kaynaklar* – природні ресурси, *rölyef* – рельєф, *mineral* – мінерал, *kayaç* - гірська порода;
6. Математичні терміни: *optimizasyon sorunları* – задачі оптимізації, *modellemek* – моделювати, *çikarma* – різниця, *çarpma* – множення, *kare* – квадрат;
7. Комп'ютерні терміни: *programlamak* – програмувати, *kodlamak* – кодувати, *geliştirmek* – розробляти, *siber güvenlik tehditleri* – кібербезпека.

До цього слід зауважити, що такий аналіз не лише підкреслює різноманітність мовного матеріалу, а й розкриває широкий спектр наукових, технічних концепцій, що використовуються у подкастах.

Вивчення семантики та лексики наукової термінології в подкастах також може розкрити культурні особливості того, як наука сприймається та обговорюється в турецькому суспільстві. Використання певних термінів або фраз може відображати цінності, переконання та світогляд спікерів та аудиторії.

2.2. Аналіз структурних особливостей на базі турецькомовних подкастів

Аналіз наукової термінології, що використовується в турецькомовних подкастах, розкриває багатство та різноманіття мови в контексті наукових досліджень. Ці подкасти охоплюють широкий спектр наукових областей, що свідчить про поширення наукової грамотності в турецькомовному суспільстві.

Багато наукових термінів мають кілька значень, і значення може змінюватися залежно від контексту. Іншим прикладом може слугувати термін «*hücre*» (клітина) може використовуватися для позначення як біологічної одиниці, так і в переносному сенсі для опису структури або організації. Нижче наведемо приклади:

1. *Hücre sel biyoloji, hücrelerin yapısını ve işlevlerini inceleyen bir alandır.* - «Клітинна біологія – це галузь науки, яка вивчає структуру та функції клітин.»

У цьому реченні термін *hücre* використовується в його біологічному значенні.

2. *Toplumun temel hücre si ailedir.* – «Сім'я – це основний осередок суспільства.»

А в цьому реченні термін *hücre* використовується в переносному сенсі.

Іншим прикладом цього явище є термін «*çekim*» (тяжіння) може використовуватися для позначення як сили тяжіння, так і поцесу зйомки.

1. *Yer çekimi, Dünya'daki tüm nesnelere birbirine doğru çeken bir kuvvettir.* - «Гравітація - це сила, яка притягує всі об'єкти на Землі один до одного.»

У цій фразі термін *çekim* використовується в його науковому значенні.

2. *Film çekimi yakında başlayacak.* – «Зйомки фільму розпочнуться незабаром.»

А у цій фразі термін *çekim* використовується для опису процесу зйомки.

Важливо зауважити, що одним з провідних способів формування лексичних одиниць є афіксація, особливо в контексті турецької мови, яка відома своєю аглютинативною природою. Тому, афіксація є найпоширенішим інструментом для створення наукової термінології в турецькій мові.

Зокрема, афіксація дозволяє легко створювати нові терміни шляхом додавання відповідних афіксів до кореня слова, враховуючи при цьому граматичні та фонетичні особливості турецької мови. Цей процес є досить продуктивним і ефективним для введення нових понять та термінів у різні галузі науки та техніки. Більше того, афіксація дозволяє створювати терміни, які легко адаптуються до змін у мовних потребах і розвитку наукових дисциплін. Це робить цей метод особливо корисним для швидкого та ефективного розширення лексикону та уніфікації термінології в турецькій мові.

На основі наукової термінології із подкастів, які утворені за допомогою афіксації, можна створити цілу групу термінів, які відображають певну соціокультурну специфіку або характеризують певний контекст:

1. Словотворчі афікси:

-sel: *hücresel* – клітинний, *fiziksel* – фізичний;

-jik: *jeolojik* – геологічний, *nörolojik* – неврологічний, *psikolojik* – психологічний;

-lik: *evrimsellik* – еволюційність, *topluluk* – спільнота;

-ci: *araştırmacı* – дослідник, *programcı* – програміст;

2. Відмінкові афікси:

teorik açıdan – з теоретичної точки зору, *urbanize olmak* – урбанізуватися;

3. Афікси присвійності:

araştırmaların önemi – важливість досліджень, *araştırmalarımız* – наші дослідження;

4. Афікси, що утворюють дієслова з іменників та прикметників:

sentezlemek – синтезувати, *kanıtlamak* – доводити.

Аналізуючи наукову термінологію на синтаксичному рівні, нами було виокремлено наступні аспекти:

1. Іменник + дієслово: *analiz etmek* – аналізувати (дані, функції тощо), *deneu yapmak* – проводити дослід;

2. Прикметник + іменник: *linik psikoloji* – клінічна психологія, *evrimsel biyoloji* – еволюційна біологія;

3. Іменник + іменник: *teorinin temelleri* – основи теорії, *araştırmanın önemi* – важливість дослідження.

Варто ще вказати, що безпосередній вплив англіцизмів на наукову термінологію турецької мови – це складна та багатогранна тема, яка викликає багато дискусій. З одного боку, використання англіцизмів може полегшити доступ до наукової інформації та сприяти міжнародній співпраці. З іншого боку, це може призвести до втрати власної наукової мови та ідентичності.

Під час здійснення аналізу наукової термінології турецькомовних подкастів, нами було з'ясовано, що англіцизми становлять доволі значну частку цих термінів, що є абсолютно очевидною і зрозумілою річчю наразі. Така тенденція притаманна не лише виключно науковій термінології, а й всім видам лексики на сьогодні. Наприклад: *virüs* – вірус, *robot* – робот, *enflasyon* – інфляція.

Під час проведеного дослідження нами було встановлено, що деякі наукові терміни в подкастах набувають нових значень, які виходять за межі їх офіційного визначення. Це пов'язано з контекстом подкасту, особистим досвідом спікера або просто з бажанням зробити термін більш зрозумілим для аудиторії. Наприклад:

Molekül – молекула = може використовуватися для опису не лише хімічних сполук, але й будь-яких складних систем або ідей.

Evrım – еволюція = може використовуватися не лише для опису біологічних змін, але й для опису будь-яких процесів розвитку та змін.

Ще варто пригадати широке використання аббревіатур. У наукових подкастах часто використовуються аббревіатури та скорочення, щоб економити час та зробити мову більш динамічною. Та разом з тим може бути проблемою для аудиторії, яка не знайома з цими аббревіатурами. Натомість деякі спікери роблять паузи, щоб пояснити аббревіатури, які вони використовують, що, в свою чергу, може допомогти аудиторії краще зрозуміти інформацію. Або ж намагаються використовувати альтернативні формулювання, коли це можливо, щоб уникнути використання багатьох аббревіатур. Приклади аббревіатур: *DNA* – ДНК, *RNA* – РНК, *BT* –

Інформаційні технології, *GSYIH* – ВВП, *BM* – ООН, *IKD* – протокол управління передачею.

Отже, можна зробити висновок, що утворення наукової термінології в турецькій мові ґрунтується на різноманітних підходах, таких як запозичення з інших мов, аббревіація, скорочення та стилізація. Наукові турецькомовні подкасти надають безліч прикладів використання цих методів, розкриваючи багатство та різноманіття турецької мовної культури.

Зокрема, використання наукової термінології впливає не лише на мову та культуру, а й на стилі спілкування та тренди в науковому середовищі. Вивчення наукової термінології є важливим аспектом для розуміння культурних, наукових та соціальних тенденцій, що притаманні сучасному світові. Такий аналіз сприяє не лише поглибленню знань про мову, а й розкриває широкий контекст мовного використання та його вплив на суспільство.

Також, вивчення процесів створення термінів і розвитку термінологічних систем породило безліч нових теоретичних і практичних питань, серед яких особливу увагу приділяють структурним характеристикам термінів. Одним із ключових аспектів термінології є їх точність у вираженні понять, процесів та назв предметів, що є характерними для певної сфери діяльності, а також спрямованість на однозначність в межах однієї системи термінів. У науковій термінології терміни виступають як одиниці, що мають чітко визначене значення, які використовуються для позначення конкретних понять та процесів у найрізноманітніших сферах.

Структурні та функціональні характеристики наукової термінології визначаються не лише граматичними та лінгвістичними особливостями самої турецької мови, але й впливом історичних та культурних чинників. В історії Туреччини маємо періоди, коли країна зазнавала впливу різних культур і цивілізацій, таких як Османська та Римська імперії, що спричинило запозичення багатьох термінів з інших мов, зокрема арабської, перської, грецької та французької. Історичні події, такі як промислова революція та розвиток інформаційних технологій, також вплинули на формування турецької наукової термінології (Халимоненко, 1997).

За структурними критеріями турецьку наукову термінологію можна поділити на терміни-слова (які можуть бути кореневими, афіксальними та складними), терміни-словосполучення та багатокомпонентні терміни. Ця класифікація дозволяє більш детально розглядати та розуміти структуру і організацію термінологічного апарату в науці.

Для вираження основних понять у термінологічній системі часто використовуються однокомпонентні термінослowa, які позначають конкретні поняття без додаткових складових. Хоча вони можуть вживатися не так часто, як багатокомпонентні терміни, їх значення є ключовим для розуміння концепцій у певній галузі. Наприклад, *İnternet* – Інтернет, *onaylama* – підтвердження, *eylem* – операція.

Як нами було сказано раніше турецька наукова термінологія охоплює різноманітні типи термінів, включаючи терміни-словосполучення, які можна розділити на кілька категорій:

1. До першої категорії належать терміни-словосполучення, в яких компонентами є самостійні слова, що зберігають своє значення і можуть вживатися окремо: *blok diyagramı* – блок-схема, *bilgisayar sistemi* – комп'ютерна система.

2. До другої категорії належать терміни-словосполучення, що складаються з технічних термінів та загальноновживаних лексичних одиниць: *bant yazıcı* - портативний принтер, *DNA dizisi* – ДНК-послідовність, *güneş enerjisi* – сонячна енергія.

3. До третьої категорії відносяться терміни-словосполучення, у яких обидва компоненти є загальноновживаними словами, але лише їхнє поєднання утворює термін: *uygarlık tarihi* – історія цивілізацій, *doğal dil* – природна мова.

Терміносполучення, на відміну від однослівних термінів, володіють більшою точністю та спроможністю до деталізації значень завдяки наявності залежних слів. Вони практично невразливі до омонімії і рідше піддаються синонімізації, оскільки мають можливість більш гнучкої класифікації та систематизації за конкретними

моделями (Білодіда І. К., 2008). Крім того, вони відзначаються максимальною точністю, що є однією з ключових характеристик термінології.

Терміни-словосполучення відображають прогрес у науці та свідчать про розвиток термінологічної системи. Використання складних термінів-словосполучень пояснюється бажанням забезпечити більшу семантичну точність новим поняттям, яке вони описують. Це може бути спробою уникнути можливих недоліків однозначності або уточнити деталі концепції, щоб краще відображати складність сучасних досліджень та технологій.

Серед наукових термінів турецької мови переважно зустрічаються складні терміни з кількома компонентами. За їхньою структурою нами було розділено на наступні групи:

1. Двокомпонентні: терміни, що складаються з двох частин, наприклад: *bilgisayar virüsü* - комп'ютерний вірус, *ağ bağlantısı* – мережеве з'єднання, *tıp bilimi* – медична наука;
2. Трикомпонентні: терміни, які містять три компоненти, такі як: *sosyal araştırma yöntemleri* - методи соціологічного дослідження, *yenilenebilir enerji kaynakları* – відновлювані джерела енергії;
3. Чотирьохкомпонентні: терміни з чотирма складовими, наприклад: *veri tabanı yönetim sistemi* – система керування базою даних, *kozmetik mikrodalga arkaplan radyoasyonu* – космічне мікрохвильове фонове випромінювання
4. П'ятикомпонентні: терміни, які складаються з п'яти частин, такі як: *yerel ağ bağlantı kurulum sihirbazı* – майстер налаштування підключення до локальної мережі.

Варто зазначити, що саме структурні особливості термінів визначаються як ключовий елемент взаєморозуміння в наукових та технічних галузях. Аналіз структурних форм термінів допомагає виявити найефективніші методи їх утворення, що в свою чергу дозволяє передбачити подальший розвиток терміносистеми.

Здатність до конструювання нових термінів та встановлення зв'язків між формою і значенням терміну визначається структурними особливостями мови.

Цей аспект відіграє важливу роль у формуванні та розвитку спеціалізованої лексики, сприяючи розумінню та обміну інформацією в межах наукових та технічних спільнот.

Висновки до Розділу 2

Необхідно відзначити, що еволюція наукової термінології у турецькомовних подкастах є неперервним процесом. З огляду на те, що наука постійно розвивається, нові поняття набувають визначень, тоді як існуючі терміни можуть зазнавати змін у своїй семантиці. Цей постійний процес термінологічної адаптації відображає живий і динамічний характер наукового прогресу та підтримує актуальність та релевантність інформації, яка передається через подкасти.

У контексті турецькомовних подкастів, аналіз структурних особливостей та лексико-семантичної характеристики наукової термінології відображає не лише академічний рівень поданої інформації, а й сприяє збагаченню культурного та інтелектуального середовища. Структурованість та точність термінології відіграють ключову роль у забезпеченні якості та доступності знань, що передаються через подкасти.

У другому розділі нашого дослідження було проведено аналіз лексико-семантичних та структурних особливостей наукової термінології в турецькомовних подкастах. Проведений аналіз виявив багатство та різноманіття термінів, що використовуються в науковому контексті в таких медіа. Лексико-семантична характеристика показала, що турецькомовні подкасти використовують термінологію з різних наукових галузей, що свідчить про широкий спектр тематики, що цікавить аудиторію.

Детальний аналіз структурних особливостей термінів підтвердив, що вони досить різноманітні та відображають різні аспекти наукового дискурсу. Розглянуті приклади показали, що термінологія в подкастах може бути двокомпонентною, трикомпонентною, чотирьохкомпонентною чи навіть п'ятикомпонентною, залежно від складності та специфіки понять, які вони позначають. Цей аналіз є важливим кроком у розумінні та оцінці впливу наукової термінології у турецькомовних подкастах на сприйняття аудиторією та подальший розвиток наукової культури в цьому медійному форматі.

З метою дослідження наукової термінології у нашій роботі методом суцільної вибірки було дібрано 200 одиниць та виразів наукових термінів на базі

турецькомовних подкастів. Виявлено, що обрані терміни відповідають морфологічним та синтаксичним нормам мови, так само, як і будь-які інші слова. Важливо зауважити, що наукові терміни становить лише частину мови, тому структурні характеристики мови залишаються незмінними при його використанні. Однак, найбільш помітною особливістю нашого дослідження наукової термінології є те, що користувачі використовують його для створення нових значень слів та словесних ігор з різноманітними конотаціями. З результатів нашого дослідження стало відомо, що основним методом утворення нових лексичних одиниць у сучасній науковій турецькій мові є афіксація - додавання до кореня слова одного або кількох афіксів.

Також, нами було поділено наукові терміни на декілька груп, що й безпосередньо утворені способом афіксації: словотворчі афікси, відмінкові афікси, афікси присвійності, афікси, що утворюють дієслова з іменників та прикметників.

На синтаксичному було з'ясоване наступне: іменник + дієслово, прикметник + іменник, іменник + іменник.

А за структурою нами було виокремлено певні групи: двокомпонентні, трикомпонентні, чотирьохкомпонентні, п'ятикомпонентні.

Аналіз структурних та лексико-семантичних особливостей наукової термінології у турецькомовних подкастах виявляє тенденції у використанні та розповсюдженні наукових концепцій серед аудиторії. Цей етап дослідження сприяє як розвитку самого медіуму, розширенню його аудиторії, так і покращенню якості комунікації між науковцями та громадськістю. Такий аналіз допомагає зрозуміти потреби та інтереси слухачів, що відкриває нові можливості для підвищення ефективності наукової співпраці та популяризації наукових знань.

ВИСНОВКИ

Наукова термінологія відображає не лише мовні аспекти, але й відтіняє культурні особливості сучасного суспільства, де вона застосовується. Вона є фундаментом для зрозуміння та передачі наукових концепцій та ідей, що забезпечує їхню точність та однозначність у дискусіях між дослідниками. Крім того, наукова термінологія відображає розвиток суспільства, його технологічні досягнення та наукові напрямки, віддзеркалюючи культурний та соціальний контекст, в якому вона використовується.

Нами було розглянуто і проаналізовано що собою являє поняття наукової термінології. На початку нашого дослідження ми ознайомилися з визначеннями, запропонованими українським та турецьким тлумачними словниками, а також дослідженнями наукової термінології в контексті мовознавства. Загальні змістовні риси визначень дають підстави для того, щоб зробити висновок, що наукова термінологія - це система слів, словосполучень та фраз, що використовуються для точного та однозначного позначення понять, явищ та закономірностей певної галузі науки або техніки.

Ми розглянули чинники, які мають прямий вплив на формування наукової термінології. Виявилось, що ці фактори включають соціальні, наукові, культурні та інші аспекти. Передбачається, що такі чинники формуються в контексті конкретного наукового дослідження та його специфіки, а також під впливом актуальних суспільних, культурних, політичних, економічних та наукових тенденцій.

Нами було досліджено певні особливості формування та функціонування наукової термінології в подкастах. При формуванні наукової термінології важливо враховувати цільову аудиторію. Терміни повинні бути доступними та зрозумілими для слухачів, враховуючи їхній рівень знань та підготовки. Деякі терміни можуть вимагати чітких та лаконічних пояснень, щоб забезпечити доступність інформації. Застосування візуальних матеріалів, таких як зображення, графіки та відео, може візуалізувати терміни та полегшити їх розуміння. Взаємодія з аудиторією, включаючи

стимулювання запитань та коментарів, може сприяти кращому розумінню потреб аудиторії та поліпшенню використання термінології.

Ми дослідили лексико-семантичні та структурні особливості наукової термінології турецькомовних подкастів. Під час нашого дослідження ми виявили 200 одиниць наукової термінології, використовуючи метод суцільної вибірки. Після проведення структурно-семантичного аналізу ми з'ясували, що з цих 200 наукових термінів: 29 одиниць (14,5%) були скорочені форми, що також включали аббревіації; 71 випадки (35,5%) були результатом афіксації; 51 виразів (25,5%) виникли через словоскладання; 49 виразів (24,5%) були запозичені з англійської мови (див. Додаток В).

Проведене дослідження продемонструвало, що саме афіксація є найбільш поширеним методом формування наукової термінології в турецькомовних подкастах. Що, насправді, є цілком зрозумілим явищем для турецької мови, як аглютинативної.

Також нами було проаналізовано 200 термінів наукової термінології ще додатково на структурному рівні. Наші дослідження показали, що однокомпонентні терміни становлять 23,7% (близько 55 одиниць), двокомпонентні – 47,4% (90 одиниць), трикомпонентні - 15,8% (30 одиниць), чотирьохкомпонентні - 12,1% (10 одиниць), а п'ятикомпонентні - лише 0,5% від загальної кількості. Таким чином, серед 200 наукових термінів турецькомовних подкастів, виявлено, що найпоширеніші та частіше вживані терміни складаються з одного, двох або трьох компонентів. А от терміни з чотирьох або п'яти компонентів є найменш вживаними (див. Додаток Г).

Додатково, слід зазначити, що розвиток наукової термінології в турецькомовних подкастах є постійним процесом. Оскільки наука постійно розвивається, з'являються нові терміни, а значення існуючих термінів можуть змінюватися.

Важливо пам'ятати, що значення наукових термінів може варіюватися залежно від контексту, мети спікера та аудиторії. Це підкреслює динамічний характер наукової мови та потребу в гнучкому її використанні.

Загалом, вивчення лексико-семантичних та структурних особливостей наукової термінології в турецькомовних подкастах надає цінні знання про те, як наукова мова

використовується, розуміється та розвивається в сучасному турецькому суспільстві. Це дослідження може мати важливе значення для різних галузей, включаючи вивчення мови, освіти, переклад та наукову комунікацію. Воно допомагає розробляти ефективніші методи навчання турецької мови з науковим спрямуванням, сприяє кращому розумінню наукових текстів неспеціалістами та поглиблює наше розуміння того, як наука обговорюється та сприймається в турецькому контексті.

ÖZET

Günümüzde podcast'lerin bilgi ve eğitim kaynağı olarak yaygınlaşması, Türkçe konuşulan podcast'lerde bilimsel terminolojinin araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, bilimsel terminolojinin podcast'lerdeki leksiko-semantik ve yapısal özelliklerini araştırmayı hedefliyoruz.

Araştırmanın amacı, bilimsel terimlerin podcast'lerdeki kullanımını ve işlevini etkileyen faktörleri belirlemek, terimlerin oluşturulma ve kullanılma yöntemlerini analiz etmek ve dinleyicilerin bu terimleri algılama şeklini incelemektir.

Bu doğrultuda, dilbilim, medya araştırmaları ve terminoloji alanlarındaki literatür incelenecek, Türkçe podcast'lerde bilimsel terimlerin kullanımı gözlemlenecek ve bilimsel terimlerin yapısal-semantik analizi yapılacaktır. Ayrıca, dinleyicilerin bilgi algılamasını etkileyen faktörleri belirlemek için anket ve ankete dayalı çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Araştırma sonuçları, bilimsel terminolojinin podcast'ler aracılığıyla bilgi aktarımında ve eğitimde etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Bilimsel terminolojinin etkili kullanımı için terimlerin dikkatli bir şekilde seçilmesi, mantıklı bir açıklama yapısı oluşturulması, görsel materyallerin kullanılması ve dinleyicilerle etkileşimin sağlanması önemlidir.

Bu çalışma, podcast'ler aracılığıyla bilimsel disiplinlerin öğretilmesine katkı sağlayabilir ve Türkçe konuşulan podcast yazarlarına ve sunucularına bilimsel terminolojinin etkili kullanımı konusunda rehberlik edebilir. Ayrıca, farklı medya metin türlerinde bilimsel terminolojinin leksiko-semantik ve yapısal özelliklerinin daha fazla araştırılması için temel oluşturabilir.

Bu çalışmanın pratik önemi, podcast'lerin bilimsel disiplinlerin öğretilmesinde etkili bir araç olarak kullanılabilmesidir. Podcast yazarları ve sunucuları için, bilimsel terminolojinin etkili kullanımıyla ilgili önerilerin faydalı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, araştırma, farklı medya metin türlerinde bilimsel terminolojinin leksiko-semantik ve yapısal özelliklerinin daha fazla araştırılması için temel oluşturabilir. Bu bağlamda, podcast'lerin yanı sıra diğer medya metinlerinde de bilimsel terminolojinin kullanımının incelenmesi önemlidir. Bu çalışma, medya metinlerinde bilimsel

terminolojinin farklı kullanım biçimlerini ve etkilerini daha geniş bir perspektiften anlamamıza yardımcı olabilir.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Бусел В.Т. (Ред.). (2005) Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / Київ; Ірпінь: Перун, VIII.

Єрмоленко С. (2007) Мова і українознавчий світогляд: Монографія / С. Єрмоленко. – К. : НДІУ, – 443 с.

Горецька А.С., Туришева О.О. (2021) Подкастинг року як актуальний об'єкт аналізу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика». №32, с. 17-19.

Ковальчук Ю.М. (2020, травень 19) *Термінологія як феномен*. Київ. Відновлено з:
http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24957/STASHKEVYCH_2019_T2.pdf?sequence=1

Боярова Л. Г. (2004) Мовне планування і термінологія // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – № 503. – С. 24, 27–29.

Боярова Л. Г. (2006) Українська термінологія як об'єкт мовного планування / Людмила Боярова // Wiener Slawistischer Almanach. – Wien, – Band 58. – С. 223–233.

Городенська К. Г. (2003) Словотвірна варіантність і процеси унормування сучасної української термінології // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. пр. – К.: КНЕУ. – Вип. V. – С. 3–6.

Тараненко О. О. (2003) Мовна ситуація та мовна політика в сучасній Україні (на загальнослов'янському тлі) / О. О. Тараненко // Мовознавство. – №2–3. – с. 337

Дмитровский О. (2017) Особливості подкастингу як основної складової інтернет-радіо // Теле- та радіожурналістика. № 16. С. 97–101.

Юган Н. Л. (2021) Навчальні подкасти у процесі викладання української мови як іноземної // Теорія і практика викладання української мови як іноземної: Зб. наук. праць. Вип. 15. Львів, С. 188-196.

Кочерга О. (2002) Проблема прикметника в науковій термінології // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – № 453. – С. 224–227.

Баранник Д. Х. (2000). Семантична структура термінологічного сполучення (на матеріалі терміносистеми авіаційної та ракетно-космічної галузі) Вид-во КМУЦА, С. 31–33.

Карабан В. І. (2001). Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 2: Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Нова книга с. 302.

Şensoy F. (2006) Medya ve iletişim yolu ile türkçeye girmiş yabancı sözcükler. Відновлено з: [file:///C:/Users/user0788/Downloads/Telegram% 20Desktop/50609011.pdf](file:///C:/Users/user0788/Downloads/Telegram%20Desktop/50609011.pdf)

Türkçe sözlük (2011) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uluslararası Dünya Dili Türkçe Bilgi Şöleni. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Chris A. (2018) Mack How to Write a Good Scientific Paper. SPIE PRESS. Bellingham, Washington USA/124 p.

Cronin A. (1963) The Citadel. M.: Foreign Languages Publishing House, 475 p.

Terminologie als angewandte (1979) Sprachwissenschaft & Gedenkschrift für Univ. Prof. Dr. Eugen Würster. – München. – New York. – London. – Paris. – 272 S.

Wells, H.G. (2017). The Time Machine and Other Works. Hertfordshire: Wordsworth Editions Limited. 343 p.

E. Agichtein, C. Castillo, D. Donato, A. Gionis, and G. Mishne. (2008) Finding high-quality content in social media, with an application to community-based question answering. In Web Search and Data Mining (WSDM), Pp. 183-194.

Advertisecast. (2021, Mayıs 1). Podcast Advertising rates 2021. Відновлено з: <https://www.advertisecast.com/podcast-advertising-rates>.

Budak, E. (2021). Dijital haberciliğe farklı bir bakış: podcast yayınları. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1), 373-398. Відновлено з: <https://doi.org/10.19145/e-gifder.826706>.

Chan, A., Lee, M., McLoughlin, C. (2006). Everyone’s learning with podcasting: A Charles Sturt University experience. Proceedings of the 23rd annual conference: Who’s learning? Whose technology?. ASCILITE 2006. The University of Sydney. Pp. 111-120.

Guertin, L., Bodek, M.J., Zappe, S. & Kim, H. (2007). Questioning the Student Use of and Desire for Lecture Podcasts. *MERLOT– Journal of Online Learning and Teaching*, 3 (2), Pp. 1-9.

Acceptance. In C. Bonk, M. Lee & T. Reynolds (Eds.), *Proceedings of E-Learn 2008-World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education* (pp. 3625-3633). Las Vegas, Nevada, USA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).

Відновлено з: <https://www.learntechlib.org/primary/p/30190/>.

Depecker, L. (2014). How to Build Terminology Science? Hendrik J. Kockaert, Frieda Steurs (Ed.), *Handbook of Terminology içinde* (s.34-35). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Dr. Ali Arifoğlu, Dr. Mehmet Demirer, Gökhan Şengül, Osman Öz (2006). *Bilişim terimleri sözlüğü, İngilizce-Türkçe*. Ankara: Onur Matbaacılık (517 c).

Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker.

Ellyard, D. (2017). *Kim Neyi Ne Zaman İcat Etti* (Çev. Uğur Mutlu). Ankara: TÜBİTAK.

Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Rey, Alan (1995). *Essays on Terminology*, Translated and Edited by Juan C. Sager. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Rondeau, G. (1984). *Introduction À la Terminologie*. 2e édit. Chicoutimi: Gaëtan Morin Edition.

Короткий словник наукових термінів турецькомовних подкастів:

- açıklamak – пояснювати,
 alfanümerik – буквено-цифровий,
 analitik kimya teknikleri – техніки аналітичної хімії,
 analiz etmek – аналізувати (склад речовин),
 anayasa hukuku – конституційне право,
 antropoloji – антропологія,
 antropolojinin insan kökenlerini ve kültürünü incelemesi – вивчення антропологією людського походження та культури,
 araştırmacı – дослідник,
 araştırmak – досліджувати,
 argüman – аргумент,
 arkeolojinin geçmiş uygarlıkları keşfetmesi – розкриття археологією минулих цивілізацій,
 arşiv bilimi – архівознавство,
 astrofizik – астрофізика,
 atom – атом,
 bağlantı – зв'язок,
 bant yazıcı – портативний принтер,
 bileşik – сполука,
 bilgisayar sistemi – комп'ютерна система,
 bilgisayar virüsü – комп'ютерний вірус,
 biyoçeşitlilik – біорозмаїття,
 biyokimya – біохімія,
 biyokütle – біомаса,
 biyolojik çeşitliliğin korunması – збереження біологічного різноманіття,
 blok diyagramı – блок-схема,

BM – ООН,
boltzmann makinesi – машина Больцмана,
boşluk – проміжок, інтервал,
BT – інформаційні технології,
büyük patlama – великий вибух,
büyük veri analizi – аналіз великих даних,
çarpma – множення,
çekim – тяжіння,
çevre bilimi – наука про навколишнє середовище,
ceza hukuku – кримінальне право,
çıkarma – різниця,
çözmek – розчиняти,
değerlendirmek – оцінювати,
deney yapmak – проводити досліди,
DNA – ДНК,
DNA dizisi – ДНК-послідовність,
doğa koruma – збереження природи,
doğal dil – природна мова,
doğal kaynaklar – природні ресурси,
döngü – цикл, період,
dönüt – зворотній зв'язок,
ekosistem ekolojisi – екологія екосистем,
elektrik mühendisliği – електротехніка,
enerji mühendisliği – енергетична інженерія,
enflasyon – інфляція,
entegra – інтеграл,
epidemioloji – епідеміологія,
erişmek – досягати,
etimoloji – етимологія,
evrenin genişmesi – розширення всесвіту,

evrim – еволюція,
farmakolojik kimya – фармакологічна хімія,
fraktal geometri modelleri – моделі фрактальної геометрії,
finansın paranın yönetimi ve yatırımla ilgilenmesi – управління та інвестування фінансами,
fiziksel – фізичний,
fonksiyon – функція,
fraktal geometri – фрактальна геометрія,
galaksi – галактика,
geliştirmek – розробляти,
gen mühendisliği – генетична інженерія,
genellemek – узагальнювати,
genom düzenleme teknolojileri – технології редагування генома,
gezegen oluşumu – утворення планет,
gözlemlemek – спостерігати (поведінку тварин, ріст рослин тощо),
GSYİH – ВВП,
güneş enerjisi – сонячна енергія,
halk sağlığı – громадське здоров'я,
haritalamak – складати карти (небо, всесвіт тощо),
hastalık – хвороба,
hava trafiği kontrolü – управління повітряним рухом,
hesaplamak – вираховувати (орбіти, відстані тощо),
hidrokarbon – вуглеводень,
hücre – клітина,
hücre çekirdeği – ядро клітини,
hücreesel – клітинний,
hukuk bilimi – правова наука,
ikd – протокол управління передачею,
iklim değişikliği – зміна клімату,
iklim değişikliğinin etkileri – наслідки зміни клімату,

incelemek – вивчати,
 ısıtmak – нагрівати,
 istatistik – статистика,
 jeolojik – геологічний,
 kalkülüs – математичний аналіз,
 kalp – серце,
 kanıtlamak – доводити,
 kara delik – чорна діра,
 kare – квадрат,
 karıştırmak – змішувати,
 karşılaştırmalı dilbilim – порівняльне мовознавство,
 kayac – гірська порода,
 keşfetmek – відкривати,
 kimyasal araştırma yöntemleri – методи хімічного дослідження,
 kınamak – засуджувати,
 kirlilik – забруднення,
 klasik arkeoloji – класична археологія,
 klinik psikoloji – клінічна психологія,
 klonlamak – клонувати,
 klorofil – хлорофіл,
 kodlamak – кодувати,
 kök hücre biyolojisi – біологія стовбурових клітин,
 kombinatorik- комбінаторна математика,
 kozmik mikrodalga arkaplan radyoasyonu – космічне мікрохвильове фонове випромінювання,
 kriptografi algoritmaları – алгоритми криптографії,
 kriptografi – криптографія,
 kuantum mekaniğinin dalga-parçacık ikiliği – хвильово-часткова дуальність квантової механіки,
 makine öğrenmesi algoritmaları – алгоритми машинного навчання,

mali sektör – фінансовий сектор,
 malzeme kimyası – матеріалознавство,
 manchester kodlama – манчестерське кодування,
 matematiksel modelleme teknikleri – техніки математичного моделювання,
 matematiksel modelleme – математичне моделювання,
 meteoroloji – метеорологія,
 mineral – мінерал,
 mısırbilim – єгиптологія,
 modellemek – моделювати,
 molekül – молекула,
 moleküler – молекулярний,
 moleküler biyoloji teknikleri – техніки молекулярної біології,
 mutasyon – мутація,
 müzecilik – музейна справа,
 nanokimya uygulamaları – застосування нанохімії,
 nanoteknolojinin tıbbi uygulamaları – медичні застосування нанотехнологій,
 nörobilimsel temelli yapay zeka – нейробіологічно обґрунтований штучний інтелект,
 nörobiyolojinin bilinç anlayışımıza katkısı – вплив нейробіології на наше розуміння свідомості,
 nörolojik – неврологічний,
 nükleer enerji – ядерна енергія,
 numizmatik – нумізматика,
 olasılık – теорія ймовірностей,
 ölçmek – вимірювати,
 optimizasyon sorunları – задачі оптимізації,
 optimizasyon – оптимізація,
 organometalik kimya – органічна хімія металів,
 oyun teorisi – теорія ігор,
 patoloji – патологія,

plazma fizigi – фізика плазми,
 polimer kimyası – полімерна хімія,
 program – програма,
 programcı – програміст,
 programlamak – програмувати,
 psikodilbilim – психолінгвістика,
 psikolojik – психологічний,
 psikolojinin insan davranışını anlamada rolü – роль психології у розумінні
 людської поведінки,
 psikolojinin zihinsel süreçleri ve davranışları incelemesi – вивчення
 психологією психічних процесів і поведінки,
 reaksiyon – реакція,
 RNA – РНК,
 robot – робот,
 rölyef – рельєф,
 sanayi devrimi – промислова революція,
 sayı teorisi uygulamaları – застосування теорії чисел,
 sayısal analiz – чисельний аналіз,
 sentezlemek – синтезувати,
 siber güvenlik tehditleri – кібербезпека,
 sınıflandırmak – класифікувати (зірки, галактики тощо),
 soğutmak – охолоджувати,
 sosyal araştırma yöntemleri – методи соціологічного дослідження,
 sosyal psikoloji – соціальна психологія,
 sosyal stratifikasyon – соціальна стратифікація,
 sosyoloji teorisi – соціологічна теорія,
 sosyolojinin sosyal değişimin analizinde kullanımı – використання соціології
 для аналізу соціальних змін,
 sözdizimi kuramı – синтаксична теорія,
 su molekülü – молекула води,

sürdürülebilirlik – сталий розвиток,
tarih bilimi – історична наука,
tarih felsefesi – філософія історії,
tasarlamak – проектувати,
teorik açıdan – з теоретичної точки зору,
teorinin temelleri – основи теорії,
termodinamik – термодинаміка,
teşhis – діагноз,
tıp bilimi – медична наука,
topluluk – спільнота,
topoloji – топологія,
trigonometri – тригонометрія,
türevi – похідна,
uçak mühendisliği – авіаційна інженерія,
uçuş dinamiği – динаміка польоту,
uluslararası hukuk – міжнародне право,
urbanize olmak – урбанізуватися,
uygarlık tarihi – історія цивілізацій,
uzay bilimi – космічна наука,
veri tabanı yönetim sistemi – система керування базою даних,
virüs – вірус,
voltaj düşümü – падіння напруги,
yazılım mimarisi – програмна архітектура,
yenilenebilir enerji kaynakları – відновлювані джерела енергії,
yerel ağ bağlantı kurulum sihirbazı – майстер налаштування підключення до
локальної мережі,
yıldız sistemleri – зоряні системи,
yoğun madde fiziği – фізика конденсованого стану,
yüksek enerji parçacık fiziği – фізика високих енергій та елементарних
частинок,

yüksek gerilime direnme – стійкість до перенапруги,
ağ bağlantısı – мережеве з'єднання,
analiz etmek – аналізувати (дані, функції тощо),
araştırmaların önemi – важливість досліджень,
evrimsel biyoloji – еволюційна біологія,
evrimsellik – еволюційність.

Підбірка наукових турецькомовних подкастів:

Номер	Назва подкасту	Активне посилання
1.	O tarz mı?	https://open.spotify.com/show/5tt6CXfQvqPxIn9ZKarpCH1?si=1c785126fc364506
2.	Kız kaçırان	https://open.spotify.com/track/0QH5zeTWBAp4ItgYnCN4eG?si=28d2d58d69334863
3.	Bir elit bilim insanı	https://open.spotify.com/show/1kwRTpp8vWkiMQ4fTsvVQI?si=0f16539eb07c4d88
4.	Canlı bilim	https://open.spotify.com/show/33U04OQbYnfn0YciOUdnSp?si=77c77871db4f4893
5.	Dünya nereye gidiyor	https://open.spotify.com/show/1JPH7aIj5nKpHtptJewwh5?si=def53dc911634ff7
6.	Bu mu yani?	https://open.spotify.com/show/5EliOWjqVsr6WMvzZwjdxV?si=6915567768984633
7.	Aşım Kapışmak	https://www.youtube.com/watch?v=5jRbHj6Y9kA&ab_channel=A%C5%9Fk%C4%B1mKap%C4%B1%C5%9Fmak
8.	Serdae Kuzuloğlu	https://www.youtube.com/watch?v=PpJENBWnL7c&ab_channel=M.SerdarKuzulo%C4%9Flu
9.	Fularsız Entellik	https://open.spotify.com/show/2hC1h1LKSFsZKqFogeDk8y?si=0498044986814cc2
10.	Tıp Terimleri Podcasti	https://www.youtube.com/watch?v=IGLkCEilBBs&ab_channel=A%C3%A7%C4%B1k%C3%B6%C4%9FretimSistemi-Anadolu%C3%9Cniversitesi

11.	Mühendislik Terimleri Açıklaması	https://www.youtube.com/watch?v=z4k9YCs2D48&ab_channel=%C4%B0%C3%A7MimarEmreUraso%C4%9Flu
12.	Fizik Terimleri ve Uygulamaları	https://www.youtube.com/watch?v=KpXicDtupo8&list=PLdbeYAM5mGiQH4UQZGJjghqpx5rrOuuuw&ab_channel=BebarBilim
13.	Nilay Örnek soruyor. Nasıl olunur?	https://open.spotify.com/show/1q6zr0Va8JXmTrcfqRTcJO?si=d11af1bdbc034ec1
14.	Merdiven altı terapi	https://open.spotify.com/show/OWfRjSuF5ChM2bk2aT22B1?si=6bdeb0bbf730444a
15.	Sağlıklı Yaşam	https://www.youtube.com/watch?v=BduAHg7OO8M&ab_channel=DNCollagen
16.	Bilim ve Teknoloji Sohbetleri	https://www.youtube.com/watch?v=0Npqf7hKaXE&ab_channel=HerkesBilimTeknoloji
17.	Balaban Podcast	https://www.youtube.com/watch?v=W9P_yEbZOSU&ab_channel=ErtanBalaban
18.	S.O.B.A PODCAST	https://www.youtube.com/watch?v=CiKk6bTjH2k&ab_channel=MesutCanTomay
19.	Kolay Değil	https://www.youtube.com/watch?v=va4SZrjLDI4&ab_channel=KolayDe%C4%9Fil
20.	Daktilo1984	https://open.spotify.com/show/3w2i9tYlXWoyoz7gHSBDtt?si=69e5dbc464924d0e

Додаток В

